

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002954

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-08-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сорокопуд Ірина Олексіївна

2. Iryna Sorokopud

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Дата захисту: 14-11-2024

Спеціальність за освітою: Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 21139

Сорокопуд

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.31.41

Тема дисертації:

1. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК НЕОАВАНГАРДНИХ РУХІВ В ШКОЛАХ СТАНКОВОЇ ГРАФІКИ КИЄВА, ХАРКОВА (1990 - 2020 РР.).

2. THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF NEO-AVANT-GARDE MOVEMENTS IN THE SCHOOLS OF EASEL GRAPHICS IN KYIV, KHARKIV (1990 - 2020).

Реферат:

1. СОРОКОПУД Ірина Олексіївна. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК НЕОАВАНГАРДНИХ РУХІВ В ШКОЛАХ СТАНКОВОЇ ГРАФІКИ КИЄВА, ХАРКОВА (1990 - 2020 РР.). – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Харківська державна академія дизайну і мистецтв, МОН України; Харків, 2024. В дослідженні розкрито та охарактеризовано стильову концепцію сучасного авангарду (неоавангарду): функції нового авангарду вбачаються у викритті сакралізованих стереотипів сприйняття, відшаруванні культурних цінностей від метафізичних. Показано, що сутнісний смисл авангардизму і модернізму – створення нетрадиційних форм в ім'я руйнування старовинних – зберігається у будь-які історичні періоди. Мета дослідження – визначити особливості становлення київського та харківського

регіональних мистецьких осередків графіки у контексті розвитку тенденцій неоавангарду кінця XX – початку XXI ст. Об'єкт дослідження: мистецтво графіки кінця XX – початку XXI ст. у контексті проявів неоавангардних тенденцій. Предмет дослідження: розвиток художньої мови київського та харківського мистецьких осередків графіки у рамках зазначеної хронології. Хронологічні межі дослідження охоплюють період кінця XX початку XXI ст., що зумовлено як обраною метою та завданнями, так і впливає із загальної логіки розвитку образотворчого мистецтва України в цілому та мистецтва графіки зокрема. Територіальні межі включають простір розвитку вітчизняного мистецтва графіки із окремим акцентом в сторону київського та харківського регіональних мистецьких осередків. Наукова новизна роботи полягає в тому, що: 1) уперше досліджено феномен неоавангарду в контексті розвитку мистецтва графіки в межах регіональних мистецьких осередків зазначеного періоду часу (на прикладі київської та харківської школи графіки); 2) з'ясовано роль процесів трансформації художньої мови графіки, що призвело до якісних змін у жанрових, стильових та художньо-образних підходах; 3) визначено типологічні властивості розвитку художньої мови київської та харківської шкіл графіки; 4) на прикладі аналізу конкретних творів мистецтва виявлено та проаналізовано основні прийоми графіки неоавангарду, які характеризують особливості еволюції регіональних мистецьких осередків графіки кінця XX – початку XXI ст.; 5) удосконалено уявлення щодо ролі та місця жанрової трансформації та полістилізму як ознак розвитку неоавангарду у мистецтві графіки; 6) набула подальшого розвитку інтерпретація українського образотворчого мистецтва кінця XX – початку XXI ст. у контексті трансформацій художньої мови, спричинених неоавангардними тенденціями. У першому розділі викладено результати аналізу та історіографії фахової літератури, наведено джерельну базу, обґрунтовано методи дослідження. На основі розгляду наукових праць виявлено, що інтеграція філософських, естетичних, художніх засад модернізму та авангарду в українську культуру другої половини XX – початку XXI століття, як і формальних методів, відбувалася на різних рівнях творчих практик. На основі аналізу доведено, що роль автора не змінилася і в 1990 – 2020 рр., оскільки його художнє бачення та інтуїція, творчий процес синхронізувалися з новим контекстом культури та викликами часу. У другому розділі досліджується типологічна характеристика графіки неоавангарду київського та харківського регіональних мистецьких осередків кін XX – поч. XXI ст. Зокрема доведено, що для розвитку мистецтва графіки поняття «неоавангард» має особливу важливість, що демонструють численні звернення вчених до осмислення та переосмислення цього явища. Також очевидна актуальність цього поняття пов'язана не тільки із художніми традиціями образотворчого мистецтва України XX століття, але й з внутрішнім динамізмом графічної художньої мови. У третьому розділі розглядаються та аналізуються неоавангардні прийоми графічної мови в творах художників-графіків 1990-х – 2020-х рр. Мистецтво неоавангарду у контексті художньо - образних ремінісценцій київської школи графіки характеризується взаємодією низки прийомів та підходів, які в історичному становленні цього регіонального осередку упродовж кін XX – початку XXI ст. сформували повноцінну образно-стильову систему. Її важливою властивістю є діалог живописних та графічних художніх прийомів, які виражаються у проникненні окремих елементів станкової художньої мови до простору графічного вираження. Важливе значення для характеристики неоавангардної якості київської школи графіки має використання академізму як інструменту для вираження постмодерністських художніх ідей. Трансформація технічного репертуару мистецтва графіки також є принципово важливою ознакою київської школи графіки у її неоавангардних проявах. Ключові слова: українське мистецтво, постмодерн, неоавангард, станкова графіка, національне мистецтво, експеримент.

2. ABSTRACT SOROKOPUD Iryna Oleksiivna. THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF NEO-AVANT-GARDE MOVEMENTS IN THE SCHOOLS OF EASEL GRAPHICS IN KYIV, KHARKIV (1990 – 2020). – Qualification scientific work on manuscript rights. Dissertation for obtaining the scientific degree of Doctor of Philosophy in specialty 023 "Fine arts, decorative arts, restoration". Kharkiv State Academy of Design and Arts, Ministry of Education and Science of Ukraine; Kharkiv, 2024. The dissertation is a comprehensive study of the formation and development of neo-avant-garde movements in the schools of easel graphics of Kyiv and Kharkiv (1990 – 2020). The study reveals and characterizes the stylistic concept of the modern avant-garde (neo-avant-garde): the functions of the new avant-garde are seen in exposing sacralised stereotypes of perception, separating cultural values from

metaphysical ones. It is shown that the essential meaning of avant-garde and modernism – the creation of non-traditional forms for the destruction of ancient ones – is preserved in any historical period. The purpose of the study is to determine the peculiarities of the formation of Kyiv and Kharkiv regional art centers of graphics in the context of the development of neo-avant-garde trends of the late XX – early XXI centuries. The object of research is graphic art of the late XX – early XXI centuries in the context of manifestations of neo-avant-garde trends. The subject of research is the development of the artistic language of the Kyiv and Kharkiv art centers of graphics within the framework of the specified chronology. The chronological limits of the study cover the period of the late XX – early XXI centuries determined both by the chosen purpose and tasks and also follows from the general logic of the development of fine art of Ukraine in general and graphic art in particular. Territorial boundaries include the space for the development of domestic graphic arts with a special emphasis on Kyiv and Kharkiv regional art centers. The scientific novelty of the work is that: 1) for the first time it has been investigated the neo-avant-garde phenomenon in the context of the development of graphic art within the regional artistic centers of the specified time period (using the example of the Kyiv and Kharkiv schools of graphics); 2) it was clarified the role of the processes of transformation of the artistic language of graphics, which led to qualitative changes in genre, style and artistic-image approaches; 3) it was determined the typological properties of the development of the artistic language of the Kyiv and Kharkiv schools of graphics; 4) on the example of the analysis of specific works of art, it was identified and analyzed the main techniques of neo-avant-garde graphics, which characterize the evolution of regional artistic centers of graphics of the late XX – early XXI centuries; 5) it was improved the idea of the role and place of genre transformation and polystylism as signs of neo-avant-garde development in graphic art; 6) the interpretation of Ukrainian fine art of the late XX – early XXI centuries gained further development in the context of artistic language transformations caused by neo-avant-garde trends. In the first chapter, the results of the analysis and historiography of the specialized literature are presented, the source base is given, and the research methods are substantiated. Based on the review of scientific works, it was found that the integration of the philosophical, aesthetic, artistic foundations of modernism and the avant-garde into the Ukrainian culture of the late XX – early XXI centuries, as well as formal methods, took place at different levels of creative practices. Based on the analysis, it is proven that the role of the author has not changed in 1990-2020, as his/her artistic vision, intuition and creative process have been synchronized with the new cultural context and the challenges of time. The second chapter examines the typological characteristics of neo-avant-garde graphics of Kyiv and Kharkiv regional art centers of the late XX – early XXI centuries. In particular, it has been proven that the concept of "neo-avant-garde" is of particular importance for the development of graphic art, which is demonstrated by the numerous appeals of scientists to the understanding and reinterpretation of this phenomenon. Also, the obvious relevance of this concept is connected not only with the artistic traditions of Ukrainian fine art of the XX century, but also with the internal dynamism of the graphic artistic language. The third chapter examines and analyzes neo-avant-garde techniques of graphic language in the works of graphic artists of the 1990s - 2020s. Keywords: Ukrainian art, postmodern, neo-avant-garde, easel graphics, national art, experiment.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Сорокопуд І. Постмодерна станкова графіка: Київ – один із центрів нонконформізму (друга половина XX ст. – початок XXI ст.) // Актуальні питання гуманітарних наук. 2023. Т. 2, вип. 67. С. 108-114.

- Сорокопуд І. Українська постмодерна графіка: виставкова діяльність (друга половина XX ст. – початок XXI ст.) // Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2023. Т. 2, вип. 68. С. 106 – 112.
- Сорокопуд І. Постмодерна станкова графіка Харкова на прикладі творчості відомих харківських художників (друга половина XX ст. – початок XXI ст.) // Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2023. Т. 2, вип. 70. С. 98 – 106.

Наукова (науково-технічна) продукція: матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Токар Марина Іванівна

2. Maryna I. Tokar

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Романенкова Юлія Вікторівна

2. Julia V. Romanenkova

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:**Повне найменування юридичної особи:** Київський столичний університет імені Бориса Грінченка**Код за ЄДРПОУ:** 45307965**Місцезнаходження:** вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна**Форма власності:** Комунальна**Сфера управління:** Держадміністрація**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Тютюник Ірина Святославівна

2. Iryna Tiutiunyk

Кваліфікація: к. мист., доц., 26.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка**Код за ЄДРПОУ:** 02125544**Місцезнаходження:** вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Горбатенко Людмила Павлівна

2. Lyudnyla P. Gorbatenko

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.05**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківська державна академія дизайну і мистецтв**Код за ЄДРПОУ:** 02071145**Місцезнаходження:** вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:**

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Павлова Тетяна Володимирівна
2. Tetiana Pavlova

Кваліфікація: д. мист., доцент, 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Алфьорова Зоя Іванівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Алфьорова Зоя Іванівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Штан Геннадій Валерійович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна